

a mohou si tak od své úzkosti „ulevit“ užitím tablety až 3× za den. Jeho účinnost je však omezená, zejména u pacientů, kteří již v minulosti užívali benzodiazepiny (14).

Sedativní antihistaminika

Hydroxyzin je účinné anxiolytikum se sedativním účinkem, proto nebývá první volbou. Výhodou je absence závislostního potenciálu a opět možnost dávkování vícekrát denně.

Jeho účinek nastupuje rychle, proto lze užít i jako úlevovou medikaci. Může však prodlužovat QTc interval. Promethazin je praxí ověřené antihistaminikum se zklidňujícím efektem a je používán zejména jako hypnotikum. Nástup jeho efektu je také relativně rychlý. Není součástí doporučených postupů, ale lze užít dočasně např. při narušeném spánku či v těhotenství, kdy působí s výhodou i proti nevolnosti.

Antipsychotika

Za účinkem antipsychotik 2. generace při terapii úzkostných poruch stojí jejich schopnost blokovat serotoninové receptory (parciální agonismus na 5-HT_{1A} receptoru, antagonismus 5-HT_{2A}) (9 a 15).

Kvetiapin lze užít i v monoterapii GAD nebo k posílení účinku antidepresiv (tzv. augmentaci). Ostatní látky, jako olanzapin, risperidon, aripiprazol, ziprasidon, případně amisulprid nebo haloperidol, lze také použít jako augmentaci u farmakorezistentních stavů nebo při parciální odpovědi na podávání antidepresiv (2 a 4).

Antiepileptika a stabilizátory nálady

Mezi antiepileptiky mají při léčbě úzkostných poruch výjimečné postavení pregabalin a gabapentin. Jsou to látky, tzv. gabapentiny, které blokují $\alpha 2\delta$ -podjednotku presynaptického napětově řízeného vápníkového kanálu (VGCC), čímž se omezí influx vápníku do neuronu a dojde k inhibici uvolnění aktivačních neurotransmiterů (noradrenalinu, serotoninu, substance P, glutamátu aj.). Tato léčiva jsou doporučována pro léčbu GAD a mají také data pro zmírnění syndromu z vysazení alkoholu a benzodiazepinů (16). Omezenější data pro augmentaci antidepresiv mají i valproát, karbamazepin, topiramát, případně lithium (2, 4).

Betablokátory

Ačkoliv doporučené postupy možnost podání betablokátorů při terapii sociální fobie v případě veřejného vystupování (tréma) s výrazným somatickým doprovodem (tachykardie, tremor) připouští, tvrdá data na podporu jejich efektivity chybí. V tomto ohledu bývá nejčastěji zmiňován propranolol, který je doporučeno užít v dávce 10–20 mg 30 až 60 minut před vystoupením. Někteří pacienti vyžadují dávky až 60 mg. V praxi lze pozorovat efekt u méně než poloviny pacientů (17). V České republice je propranolol dostupný jako surovina na přípravu IPLP.

Volně prodejné přípravky

Při obtížích mírnějšího charakteru lze zvolit například dočasné podávání guaifenesinu, který snižuje napětí jak psychické, tak svalové, případně působí i na bolesti hlavy s tím spojené. Dále lze využít různé bylinné přípravky obsahující kozlík lékařský, meduňku lékařskou, levanduli lékařskou, mátu peprnou, fenykl obecný aj.